

ним об'єктом, що потребує різнобічного висвітлення та особливого ставлення до його охорони і збереження.

Представниками мас-медіа відзначалося, що матеріалів з розкопок біля Ходосівки вистачить на кілька повноцінних експозицій. Підкреслювалося, що відсутність підтримки з боку держави та обмеженість спонсорського фінансування – основне гальмо у створенні тут наукового осередку, гідного досліджуваних неординарних пам'яток.

Відзначались і експериментальні студії з вивчення давнього гончарства, залізоровної справи, домобудівництва, бортництва, перспективність даного напрямку досліджень, доцільність розвитку туристичної галузі на цій основі. Зверталася увага на створення ядра скансену «Давньоруське село» з діючими експонатами та наводились слова професора Ореста Субтельного, що після відвідання Ходосівського археологічного комплексу він подивився на історію України іншими очима.

Практично у всіх засобах масової інформації підкреслювалась одна з головних проблем вітчизняної археології: наша країна – чи не єдина у світі, яка не виділяє коштів на розкопки своєї території. Здобутки науковців у Ходосівці – результат відданості своїй справі професіоналів, ентузіазму студентів та фінансової допомоги недержавних структур. Держава ж поки що займає ганебне останнє місце у підтримці іміджу багатой на історію країни як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. У ЗМІ наголошувалося, що дослідники просять лише розуміння важливості збереження і захисту пам'яток: це особливо актуально, коли землі під Києвом дорожчають щогодини, а щохвилини розпродуються під забудову.

На окрему увагу заслуговують публікації, присвячені проблемам збереження об'єктів культурної спадщини. Основна тема виступів численних ЗМІ – незаконне відчуження з державної власності ділянки укріплень Великого Ходосівського городища. Вони виявилися досить дієвими у формуванні громадської думки і сприяли поверненню цієї унікальної пам'ятки.

*Капранов С. В., к. філос. н., старший науковий співробітник,
Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України,
м. Київ, Україна*

Трансформації інтелектуальної парадигми в Японії в період Мейдзі (1868 – 1912) на прикладі філософії

Період Мейдзі (1868 – 1912) увійшов до історії Японії як час найзначніших змін в усіх сферах життя країни від інвазії континентальної східноазійської (корейської та китайської) цивілізації у VI ст. Природно, що ці зміни торкнулися й духовної культури; вони призвели, зокрема, до глибоких трансформацій у її структурі – з'явилися нові поняття й відповідні області інтелектуальної діяльності, як-то «релігія», «філософія» тощо. У цій доповіді ми зосередимося на понятті філософії, простежимо, як формувалося в Японії філософія як сфера знання й академічна дисципліна.

Головним поштовхом до змін, які нас цікавлять, було знайомство з західною філософією. Почалося воно задовго до Реставрації Мейдзі (1868 р.): ще в XVI ст. місіонери-єзуїти частково перекладали праці Аристотеля, Августина та Томи Аквінського, влаштовували диспути з буддійськими монахами, навчали японців-неофітів засад схоластики. Один із таких неофітів – Фукан Фабіан – став першим християнським мислителем в історії Японії. Проте заборона християнства й закриття країни перервали щойно розпочатий діалог культур. У добу Едо (1603 – 1868) японські інтелектуали-«західники» цікавилися переважно природничими науками й технікою. Чи не єдиним виключенням був Такано Цьо-ей (1804 – 1850), що склав короткий нарис історії західної філософії. Новий етап знайомства з нею почався в період Бакумацу (1853 – 1868). Саме тоді були закладені передумови трансформацій, що сталися у добу Мейдзі.

Власне термін «філософія» був запроваджений у Японії Нісі Амано у 1874 р. Він створив для його перекладу неологізм – «тецугаку», що дослівно можна перекласти як «вивчення мудрості» або «наука про мудрість». Нісі Амано познайомився з західною філософією під час навчання в Лейденському університеті; тоді ж він переклав «Лекції з антропології» Канта. Цей просвітник сприймав філософію як одну з суто західних наук, що наклало відбиток на подальший розвиток цієї дисципліни в Японії.

Відтак не дивно, що першими викладачами філософії в Японії стали іноземці. Головним центром вивчення цієї науки став створений у 1877 р. Токійський імператорський університет. Філософію там викладали Ернест Феноллоза, Дж. Нокс, Людвіг Буссе, Рафаель фон Кебер тощо. У 1882 р. курс загальної історії філософії у цьому університеті став читати його випускник Іноуе Тецудзіро. Він був одним із перших, хто застосував термін «тецугаку» до традиційної китайської та японської думки, і висунув ідею синтезу східної й західної філософії. Цю ідею знайшла свій розвиток у працях Нісіда Кітаро, чия праця «Дослідження блага», видана наприкінці доби Мейдзі – у 1911 р., знаменувала народження нової японської філософії.

Конончук О. В., ст. лаборантка кафедри філософії мистецтв, Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

Репрезентація національної ідентичності на грошових знаках (порівняльна студія періоду УНР та незалежної України)

Серед суспільствознавців, політиків та гуманітаріїв все більше зацікавлення набувають такі категорії, як національна ідея, національна культура, ідентичність та місце людини у цих процесах. Як наукова категорія поняття «ідентичність» увійшло в гуманітарний дискурс на початку ХХ ст. у період активних трансформацій в економіці, політиці, відповідно і в культурі. Внаслідок вищезазначених перетворень суспільне, відповідно і особистісне «Я» стає нестійким та незахищеним. Саме в таких умовах і постає феномен ідентичності як форма співвіднесеності індивіда чи групи з чимось «Іншим», таким, що надає основу для вияву власного «Я», тобто розуміння того, що моє «Я» має особливі якості, що демонструє відмінність від «Вас», або ж «Нас» від «Них». Такий підхід забезпечує можливість фіксувати процес формування особистості у звичному розумінні цього поняття та особистості як громадянина держави.

Так історично склалося, що питання самовизначення особливої актуальності набувають саме в переломні моменти історії: період революцій, коли обривається історична тяглість, коли одна

епоха змінює іншу. Тоді у суспільства виникає потреба з'ясувати, в першу чергу для себе, ким «Ми» були, якими є наші корені, ким «Ми» є зараз і як «Себе» бачимо в майбутньому.

Зокрема, у випадку формування української державності знаковими є 1918 р. (Українська Центральна Рада підписала Берестейський договір, згідно з яким Україну як незалежну державу було визнано державами Четверного союзу та РРФСР) та 1991 р. (здобуття незалежності України).

Метою мого дослідження є спроба проаналізувати два основних етапи формування національної ідентичності українців на тлі політичних та соціальних змін періоду УНР та незалежної України. У ролі репрезентанти обираю зображення на лицьовій та зворотній сторонах гривень та карбованців, оскільки присутність тих чи інших історичних пейзажів та історичних постатей відтворює тяглість державотворчої традиції ще з часів Київської Русі, через період Козаччини, УНР і до Незалежності.

Курченко Т. Є., к. іст. н., доцентка кафедри історії та культурології, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Інноваційні форми культурно-освітньої діяльності музейних установ України у світлі сучасних потреб інформаційного суспільства

Поняття «музей» з'явилося в культурному вжитку людства більше двох з половиною тисяч років тому, але в сучасну епоху зміст цього поняття і розуміння ролі музею в житті суспільства суттєво змінилися. У контексті модернізації людського суспільства на початку ХХІ ст. виразно проступила проблема осмислення і перегляду значення музею як соціокультурного інституту. До традиційних соціальних функцій музею – документування, освіти і виховання – додалася функція організації дозвілля людей. Сьогодні люди йдуть в музеї не так за знаннями, як за емоціями, спілкуванням, ексклюзивністю подачі інформації, адже знання в чистому вигляді можна отримати і з інших джерел, які сьогодні щедро пропонують інформаційне суспільство. На цей факт мають зважати працівники музеїв, якщо вони хочуть гідно відповісти на